

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Rammer for udbud af epX

I forbindelse med omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet vil børne- og undervisningsministeren tildele institutionerne udbud af epX. Nærværende notat redegør for de forventede rammer for udbudstildelinger på epX.

Der foreligger på nuværende tidspunkt endnu ikke et lovgrundlag for epX. Notatet skal derfor læses med det forbehold, at de beskrevne rammer er baseret på de nuværende politiske aftaler samt nugældende regler og praksis på beslægtede uddannelsesområder.

Forventede rammer for udbud af epX

Inden for Børne- og Undervisningsministeriets område gives en godkendelse til at udbyde en ungdoms- eller voksenuddannelse til en juridisk enhed bestående af én institution med eget selvstændigt institutionsnummer, der identificerer den pågældende udbyder i Børne- og Undervisningsministeriets [Institutionsregister](#). Institutionsnummeret bruges bl.a. til statistik og data, administrative opgaver, taxametertilskud, IT-systemer, tilsyn mv.

Ved at give godkendelsen til én institution placeres ansvaret for varetagelsen af udbuddet entydigt på den pågældende institution. Det er både relevant, når det drejer sig om forhold vedrørende den godkendte udbyders økonomiske disponering af statslige tilskud og i forbindelse med tilsyn, hvor der ikke må kunne rejses tvivl om, hvilken institution som er ansvarlig, fx i forhold til et påbud eller tilbagebetaling af tilskud ifm. afgørelsen i en tilsynssag.

Et udbud af epX forventes at blive tildelt til en institution med en stedlig placering angivet, således som det kendes fra udbudsgodkendelser på det gymnasiale område. Den konkrete regulering af udbudsgodkendelserne, herunder vedrørende stedlig placering vil blive fastlagt i forbindelse med den kommende lovgivning på området. Det indebærer, at institutioner med flere uddannelsessteder ikke kan placere epX-udbuddet på andre uddannelsessteder end den stedlige placering, der er angivet i tildelingen af epX-udbuddet.

EpX forventes at kunne blive udbudt på gymnasiale institutioner og erhvervsskoler i henhold til notat om uddybning af pejlemærker for udbud og placering af epX. Udbud af epX tildeles til én institution på en specifik stedlig placering, så der er en entydig ansvarsplacering. Det vil altså ikke være muligt at dele et udbud mellem to eller flere institutioner. Det betyder imidlertid ikke, at fx to institutioner ikke vil kunne indgå et samarbejde om udlån af bygningsmasse og lærerkræfter. Dette udfoldes nærmere nedenfor.

Samarbejde om epX

Selv om et udbud ikke kan deles imellem to eller flere institutioner eller på tværs af uddannelsessteder, som hører under den samme institution, opfordrer STUK institutionerne til at samarbejde lokalt om udbud de steder, hvor det giver mening og er til gavn for elever. Et samarbejde kan bestå af flere elementer; fx i form af at låne eksisterende lokaler, udstyr og undervisere af hinanden.

Det følger af *Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse* (epX-aftalen) fra februar 2025, at undervisningen vil bestå af en kombination af både praktiske og teoretiske elementer. Dette stiller krav til de fysiske rammer og faciliteter på institutionerne, herunder adgangen til faglokaler, værksteder og relevant udstyr. Der skal således være relevante og tidssvarende bygningsfaciliteter, der sikrer fleksible undervisningslokaler til forskellige typer af undervisning, herunder bl.a. almindelige klasselokaler, samt specifikke faglokaler og værksteder. Det kan i visse tilfælde være hensigtsmæssigt at finde lokale løsninger, hvor der på tværs af geografisk nærtliggende institutioner samarbejdes om bedst muligt at udnytte eksisterende bygningsfaciliteter, herunder værksteder, simulationslokaler mv. En institution kan fx leje eksisterende værkstedsfaciliteter fra en anden institution, i samme byområde. Kravene til bygningsfaciliteter afhænger af de konkrete faglinjer på det enkelte epX-udbud, jf. næste afsnit. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke et endeligt lovgrundlag for epX, og ovenstående skal derfor læses med det forbehold.

Udbud af faglinjer og overbygning på epX

Ved placering af udbud af epX indgår en række pejlemærker og hensyn. Et af disse hensyn er udbud af flere faglinjer og af tredje år af epX.

Af aftaleteksten fra *1. delaftale om etablering af et nyt uddannelses- og institutionslandskab* (1. epX-delaftale) fremgår det at:

”Institutioner og afdelinger med epX-udbud skal som udgangspunkt tilbyde flere forskellige faglinjer for at understøtte elevernes valgfrihed og mulighed for at ændre retning undervejs. Særlige hensyn kan dog tilsige udbud af én eller få faglinjer, herunder et begrænset elevgrundlag eller særlige faglige karakteristika på udbudsstedet.

Alle institutioner og afdelinger med epX-udbud skal ligeledes som det klare udgangspunkt udbyde det tredje år af epX (overbygning). Et begrænset elevgrundlag kan dog også her forhindre et fagligt og økonomisk bæredygtigt udbud af det tredje år. Der skal tages hensyn til at opnå en god geografisk tilgængelighed af tredje år i alle dele af landet.”

Udgangspunktet er således, at en institution, der tildeles et udbud af epX, og hvor der er tilstrækkeligt elevgrundlag til det, udbyder alle faglinjer på epX på den eller de pågældende adresse(r), hvor epX-udbuddet er blevet tildelt institutionen. Det skal bidrage til, at elever i hele landet har valgfrihed til at vælge mellem alle faglinjer og samtidig (med forbehold for, hvordan regler i forhold til skift af faglinje udformes) give dem mulighed for at skifte faglig retning undervejs i uddannelsesforløbet, uden at de er nødsaget til at skifte til en anden uddannelsesinstitution eller en anden adresse på den pågældende institution.

Der kan dog være tilfælde, hvor et begrænset elevgrundlag kan tale for udbud af færre faglinjer. Derudover kan der være særlige tilfælde, hvor helt særlige karakteristika på en institution, fx på landbrugsskoler, kan tale for udbud af kun en enkelt faglinje. Samtidig vil udbud af faglinjer ikke nødvendigvis være ensbetydende med oprettelse af disse, hvilket ligeledes gør sig gældende i dag i forhold til udbud og oprettelse af gymnasiale studieretninger.

Det er derudover det klare udgangspunkt, at alle institutioner og afdelinger med epX-udbud udbyder det tredje år af epX (overbygning). Her gælder det dog på samme vis som for udbud af faglinjer, at et begrænset elevgrundlag kan forhindre et fagligt og økonomisk bæredygtigt udbud af det tredje år.

Som det fremgår af notat om *udbygning af pejlemærker for udbud og placering af epX*, anbefales det i mellemstore og større byområder med en større elevvolumen til epX at sigte efter, at et udbud af epX har en sådan størrelse, så alle faglinjer udbydes. Der kan i helt særlige tilfælde være nogle særlige faglige karakteristika, der kan begrunde, at ikke alle faglinjer udbydes på alle institutioner i mellemstore og større byområder med en større elevvolumen. Her er det dog fortsat forventningen, at tredje år af epX udbydes.

Institutionerne skal angive deres overvejelser om mulighed for at kunne udbyde, og i forlængelse heraf mulighed for at oprette alle faglinjer og tredje år af epX i tilkendegivelseskabelonen.

I forbindelse med udbud af epX-faglinjer skal det samtidig bemærkes, at der er afsat penge til bygningstilpasninger, herunder til faglokaler og værksteder til institutioner, der får epX-udbud.

Særligt tilrettelagte forløb på epX

Det følger af epX-aftalen, at det på epX-uddannelsen skal være muligt at tilrettelægge forlængede uddannelsesforløb for visse elevgrupper. De konkrete muligheder for at tilrettelægge forlængede uddannelsesforløb på epX vil blive fastlagt i forbindelse med kommende politiske forhandlinger og i den efterfølgende lovgivning på området.

Af aftaleteksten fra epX-aftalen fremgår følgende:

“EpX skal kunne rumme elever med særlige talenter, fx de nuværende Team Danmark-ordninger eller tilbud til elever med særlig interesse for innovation og iværksætter. Endvidere skal der være mulighed for – som det er tilfældet med de nuværende gymnasiale fuldtidsuddannelser – at tilrettelægge epX over længere tid for elever, der pga. en funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder er forhindret i at følge undervisningen på normal vis.”

Under gældende regler kan gymnasiale institutioner i helt særlige tilfælde tilrettelægge toårige uddannelsesforløb over en treårig periode og treårige uddannelsesforløb over en fireårig periode for elever, der på grund af funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder er forhindret i at følge undervisningen på normal vis. Institutionen kan oprette selvstændige klasser for disse elever med forlængede forløb.

En institutions leder kan tilsvarende tillade, at toårige og treårige uddannelsesforløb tilrettelægges over en hhv. tre- og fireårig periode for følgende elever på de gymnasiale

uddannelser: eliteidrætsudøvere, der opfylder idrætslige kriterier opstillet af Team Danmark, for elever der samtidig er optaget på Musikalsk Grundkursus samt elever, der samtidig er optaget på et lignende uddannelsesforløb inden for andre kunstneriske udtryksformer end musik.

Hensigten med forlængede uddannelsesforløb er at give de pågældende elever fleksible vilkår under deres ungdomsuddannelse.